

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Приймальною комісією
Протокол № 4 від 04.02.2020 року
Голова Приймальної комісії

В.О.Огнев'юк

Програма
додакового фахового вступного випробування з психології

Освітній рівень: другий (магістерський)
Спеціальність: 053 Психологія
Освітня програма: 053.00.02 Практична психологія
053.00.05 Екстремальна та кризова психологія
На основі: освітнього ступеня бакалавр, магістр, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст, здобутого за іншою спеціальністю

ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-методичної та
начальної роботи

О.Б. Жильцов

РОЗГЛЯНУТО І ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
практичної психології
протокол № 1 від 28.01.2020 р.

Завідувач кафедри О.М. Лозова

на засіданні кафедри
психології особистості та соціальних
практик
протокол № 1 від 20.01.2020 р.

Завідувач кафедри О.П. Сергєєнкова

Київ – 2020

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Опис програми. Програма передбачає зміст вступного випробування за спеціальністю 053 Психологія освітніх програм 053.00.02 Практична психологія та 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія для осіб, що отримали базову вищу освіту за непрофільними спеціальностями. Фахівці, які отримали освітній ступінь бакалавра за іншою спеціальністю і бажають продовжити професійну підготовку на другому рівні вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія, повинні володіти комплексом фахових та особистісних компетенцій, які допоможуть їм бути успішними у цьому процесі.

Абітурієнт спеціальності 053 Психологія освітніх програм 053.00.02 Практична психологія та 053.00.05 Екстремальна та кризова психологія повинен мати теоретичні знання та практичні навички з базових курсів загальної, вікової, педагогічної, соціальної психології, психодіагностики та основ психологічного консультування. Теоретичні знання повинні відповідати рівню засвоєння відповідно до виділених основних дисциплін та базових напрямків.

Вступники мають продемонструвати засвоєння теоретичного матеріалу (володіння основними термінами та поняттями психології на рівні відтворення, тлумачення та використання), розуміння психічних феноменів (конкретної людини, процесів взаємодії, онтогенетичного становлення тощо), усвідомлення та розуміння індивідуальних психічних особливостей, вміння діагностувати власні психологічні особливості та впливати на розвиток певних властивостей особистості.

Професійно важливою рисою абітурієнта є розуміння особистості як найвищої цінності суспільства, наявність навичок та вмінь застосування набутих знань з психології для ефективного вирішення особистих та професійних проблем.

Мета випробування: встановлення рівня підготовки вступників з базових курсів загальної, вікової, педагогічної, соціальної психології, психодіагностики та основ психологічного консультування.

Завдання випробування:

1. Визначити сформованість у вступників теоретичних знань з означених курсів, рівня володіння основними психологічними термінами, розуміння їх сутності.

2. Оцінити вміння вступників аналізувати та пояснювати психічні явища, розпізнавати кризові стани особистості, її психологічні проблеми та бачити шляхи їх розв'язання.

3. З'ясувати наявність у вступників навичок та вмінь застосування набутих знань з психології в практичній діяльності для ефективного вирішення особистих та професійних проблем.

Форма проведення – екзамен. Кількість питань у білеті – 3. Питання сформульовані відповідно до завдань випробування. Білет з питаннями до

вступного випробування структуровано з урахуванням трьох видів засвоєння навчального матеріалу:

- А – репродуктивного,
- В – алгоритмічного,
- С – інноваційного (творчого).

Останні узгоджуються з трьома рівнями розвитку пізнання:

- рівень знайомства,
- рівень практичного застосування отриманих знань згідно з заданим алгоритмом,
- інноваційний рівень, який передбачає рівень самостійно виконаних операцій, окремих дій та діяльності у цілому в умовах відсутності готового алгоритму (в нестандартних ситуаціях).

Критерії оцінювання знань вступника

Оцінка	Критерії
Склав	Ставиться вступнику, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбаченні програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати
Не склав	Ставиться вступнику, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з відповідної дисципліни

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Перші питання білетів (рівень А – репродуктивний):

1. Загальне уявлення про психологію як науку. Галузі психологічного знання.
2. Загальна характеристика теоретичних та емпіричних методів психології.
3. Основні напрямки психології та сучасні тенденції її розвитку.
4. Поняття про психіку, її загальна характеристика.
5. Свідомість як вища форма відображення.
6. Загальне поняття про особистість. Біологічне та соціальне в особистості людини.
7. Поняття діяльності, її види.
8. Потреби людини і мотивація діяльності.
9. Відчуття та сприймання як базові пізнавальні процеси, їх функції та властивості.
10. Уява як пізнавальний психічний процес. Значення уяви в житті людини.
11. Мислення як пізнавальний процес. Індивідуальні якості мислення людини.
12. Загальна характеристика мовлення. Його роль в житті людини.
13. Поняття спілкування. Роль спілкування в розвитку особистості
14. Воля як психологічна категорія. Вольові якості особистості та особливості їх формування
15. Загальна характеристика емоцій та почуттів.
16. Загальне поняття про діяльність. Цілі і мотиви діяльності.
17. Поняття про увагу, її значення. Види і властивості уваги.
18. Поняття про відчуття. Види і властивості відчуттів, їх характеристика. Поняття про сприймання.
19. Поняття про пам'ять. Процеси і види пам'яті.
20. Поняття про мислення. Основні операції і форми мислення. Види мислення.
21. Поняття про темперамент. Психологічна характеристика типів темпераменту.
22. Поняття про характер. Риси характеру. Індивідуальне й типове в характері.
23. Поняття про здібності. Види здібностей.

Другі питання білетів (рівень В – алгоритмічний):

1. Назвіть особливості становлення психології як самостійної науки.
2. Опишіть підхід З. Фрейда до розкриття сутності потягів.
3. Порівняйте психологічний зміст понять «спадкове» та «вроджене».
4. Розкрийте взаємозв'язок понять «індивід» та «особистість».
5. Порівняйте лідерство та керівництво у малій соціальній групі.
6. Проаналізуйте загальні закономірності психічного розвитку.
7. Охарактеризуйте поняття «Я-концепція».
8. Назвіть критерії результативної діяльності.
9. Визначте ознаки, які характеризують «кризу ідентичності».

10. Охарактеризуйте, що таке конфлікт: ознаки, причини виникнення, шляхи подолання.
11. Охарактеризуйте комплекс меншовартості та його подолання в теорії індивідуальної психотерапії А. Адлера.
12. Вплив ідей Карла Роджерса на розвиток консультування.
13. Розкрийте особливості статево-рольових відмінностей у поведінці людини.
14. Охарактеризуйте необхідні умови контакту з клієнтом у клієнтоцентрованій психотерапії К. Роджерса. Чому ці умови вважаються достатніми для позитивних особистісних змін клієнта?
15. У чому полягає сутність екзистенційного підходу В. Франкла? В яких сферах свого буття людина відкриває для себе сенс життя?
16. Охарактеризуйте сутність ігрових методів психологічного консультування.
17. Охарактеризуйте спілкування як розуміння людьми один одного. Розкрийте бар'єри взаєморозуміння.
18. Розкрийте сутність трансакцій у трансактному аналізі Е. Берна.
19. Організаційні умови проведення психологічного консультування.
20. Розпишіть консультативний контакт та його складові.

Треті питання білетів (рівень С – творчий):

1. Викладіть власне бачення предмета психології.
2. Назвіть персонажі сучасного мистецтва і телевізійних передач, які, на вашу думку, здійснюють найбільший вплив на формування сучасної молоді.
3. Поясніть, чим відрізняється спостереження у повсякденному житті від спостереження як методу психології.
4. Охарактеризуйте Ваш досвід роботи з тестами. На підставі знань та власних вражень проаналізуйте, наскільки даний метод адекватно досліджує психологічні особливості.
5. Із власного досвіду наведіть та опишіть 2 ситуації спостереження, в яких ви виступали спостерігачем. Визначте предмет спостереження (людина, ситуація взаємодії, конфлікт тощо). Розкрийте сутність предмета, зовнішні умови ситуації, опишіть психологічні ознаки предмета спостереження.
6. Поясніть, у чому виявляється вплив стевих та конституціональних особливостей на психічні прояви.
7. Поясніть, як впливає функціональна асиметрія головного мозку на різні прояви поведінки людини.
8. Поясніть, як порушення психіки можуть вплинути на здоров'я людини.
9. Чи справедлива приказка «Яким народився, таким і помре»? Аргументуйте свою позицію.
10. Назвіть умови, за яких властивості особистості мають найяскравіший прояв у повсякденному житті чи в нетипових (екстремальних)

ситуаціях.

11. Чи допускається помилок жінка щодо гендерної соціалізації власної дитини, дорікаючи чоловікові, що вони з сином надто душевно спілкуються: «Хлопчику не потрібні дві мами. Йому потрібен тато!»?

12. Проаналізуйте, в чому виявляється спонукальна дія потреб, мотивів поведінки та діяльності особистості.

13. Поясніть відмінності у поведінці людини, що зумовлені її бажаннями та інтересами.

14. Поясніть, чому спрямованість особистості вважається центральною інтегративною характеристикою людини.

15. Поясніть психологічний сенс подолання людиною страху смерті наприкінці життя та проаналізуйте, чому це вдається не всім.

16. Проаналізуйте, чи може людина в процесі створення «Я-концепції» орієнтуватися лише на свої суб'єктивні враження.

17. Розкрийте сенс фрази «Полюби себе як ближнього свого».

18. Поясніть, яку роль відіграє гра в діяльності людини і чи потрібні дорослим ігри.

19. Поясніть, який вид чи тип діяльності найбільшою мірою впливає на пізнання людиною світу, її самореалізацію та вдосконалення.

20. Вкажіть, у чому полягає досвід особистості і як він впливає на результативність діяльності?

21. Обґрунтуйте, як співвідносяться зовнішня та внутрішня (психічна) діяльність? У чому полягає суть інтеріоризації та екстеріоризації, наведіть приклади.

22. Поясніть, у якій сфері життєдіяльності мовне спілкування має більшу чи меншу значимість, наведіть приклади.

23. Поясніть, які стосунки виникають у спілкуванні в групах, у колективі в залежності від рівня їх розвитку.

24. Обґрунтуйте, чи може людина існувати без спілкування? Якщо спілкування є одним із основних чинників розвитку людини, то чому тоді ченці віддають перевагу самотності?

25. Як Ви думаєте, яким чином впливає Ваше вміння спілкуватися на успішність Вашої професійної реалізації?

26. Визначить та запишіть за ступенем значущості комунікативні навички, які необхідно мати практичному психологу.

27. Проілюструйте з власного досвіду, що таке психологічна сумісність - несумісність? Яке їх значення у процесі спілкування?

28. Вкажіть, за якими критеріями Ви визначаєте «освіченість людини». Якою класифікацією критеріїв Ви користуєтесь?

29. Проаналізуйте, яке значення мав колектив у формуванні Вашої особистості, наведіть приклади.

Пропозиція додаткових питань до рівня С – творчого:

1. Створіть модель успішного психолога-консультанта. Проаналізуйте, чи притаманні вам заявлені в моделі чесноти?

2. Надайте перелік психологічних рекомендацій проблемній сім'ї.

(Проблему оберіть на власний розсуд).

3. Зазначте серед технік психологічного консультування найбільш ефективні та успішні з позиції використання Вами у подальшій професійній діяльності.

Рекомендовані джерела

Основні

1. Ануфрієва Н. М. Соціальна психологія: навч.-метод. посіб. / Н.М. Ануфрієва, Т.М. Зелінська, Н.О. Єрмакова. – К.: Каравела, 2009. – 216 с.
2. Бурлачук Л. Ф. Психодіагностика: учеб. [для вузов] / Л.Ф. Бурлачук. – Издательство: Питер, 2006. – 351.
3. Диференційна психологія: підруч. [для студ. ВНЗ] / [за заг. ред. С.Д. Максименка]. – К.: Слово, 2013. – 598с.
4. Корольчук М. С. Психодіагностика: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] / М. С.Корольчук (заг.ред.), В.І. Осьодло. – К.: Ельга; Ніка-Центр, 2004. – 399с. : рис., табл.
5. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): навч. посіб / В.П.Кутішенко – [вид. 2-ге, доп.]. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 128с.
6. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посіб. / С.Д. Максименко, В.О. Соловієнко. – [3-тє вид., стер.]. – К.: МАУП, 2007. – 256 с.
7. М'ясоїд П. А. Загальна психологія: навч. посіб. [для студ. вищих пед. навч. закл.] / П.А. М'ясоїд. – [3-тє вид., випр.] – К.: Вища школа, 2004. – 487 с.
8. Основи психологічного консультування: навч. посіб. / [за ред. чл.-кор. АПН України, проф. Е. Л. Носенко]. – Д.: Вид-во ДНУ, 2011. – 332 с.
9. Палій А. А. Диференційна психологія: навч. посіб. / А. А. Палій. – К.: Академвидав, 2010. – 432 с.
10. Психодіагностика: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / [за заг. ред. М.С.Корольчука]. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2010– 400 с.
11. Сергеєнкова О.П. Вікова психологія: навч. посіб. / О.П. Сергеєнкова, О.А. Столярчук, О.П. Коханова, О.В. Пасєка. – К.: Центр учбової літератури, 2012 – 384 с.
12. Сергеєнкова О.П. Загальна психологія: навч. посіб. / О.П. Сергеєнкова, О.А. Столярчук, О.П. Коханова, О.В. Пасєка. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.

Додаткові

13. Загальна психологія: хрестоматія: навч. посіб. / [упоряд. О.П.Хохліна, І.В.Кущенко, М.О Гребенюк]. – К.: Істина, 2013 – 731 с.
14. Екстремальна психологія: підруч. / [за заг. ред. проф. О.В. Тімченка]. – К.: ТОВ «Август Трейд», 2007. – 502 с.

15. Кризова психологія: навч. посіб. / [за заг. ред. проф. О.В. Тімченка]. – Харків: НУЦЗУ, 2010. – 401 с.
16. Основи психології: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / [О.В. Киричук (заг.ред.), В.А. Роменець (заг.ред.)]. – [6-те вид., стер.]. – К.: Либідь, 2006. – 632с.
17. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія: навч. посіб. [для студ. ВНЗ] / В.М. Поліщук. – Суми : Університетська книга, 2007. – 330 с.
18. Практикум із соціальної психології: навч. посіб / [укладачі: Т.М.Зелінська, І.В. Михайлова., А.Е. Демерс]. – К.: Каравела, 2015. – 232 с.
19. Психологія особистості: Хрестоматія: навч. посіб. / О.Б. Мельничук, Р.Ф. Пасічняк, Л.М. Вольнова та ін. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – 532 с.
20. Психологічна енциклопедія / [авт.-упоряд. О.М. Степанов]. – К.: Академвидав, 2006. – 424 с.
21. Сучасні напрями зарубіжної психології: психологія особистості: підруч. / Е. Л. Носенко, І. Ф. Аршава. – Дніпропетровськ : Вид-во Дніпропетр. нац. ун-ту, 2010. – 261 с.
22. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник / В.Б. Шапар. – Харків: Прапор, 2007. – 640 с.